

USUWANIE FONEMÓW

Instrukcje badania i obliczania wyników

O teście

Co test mierzy?	Test mierzy świadomość fonologiczną, a konkretnie zdolność analizy pseudosłów różniących się poziomem złożoności fonologicznej. Zadaniem dziecka jest usunięcie głosek w nagłosie (aliteracje) i wygłosie (kody).	
Zakres wieku	Test jest odpowiedni dla dzieci w klasie 1, dla których test <i>identyfikacji fonemów</i> jest łatwy (ponad 80% odpowiedzi poprawnych), a także wszystkich dzieci w klasach 2-6.	
Obliczanie wyników	Mierzymy zarówno poprawność, jak i czas wykonania zadania. Poprawność wnosi więcej informacji w przypadku dzieci, dla których test nie jest jeszcze łatwy (tj. tych, które udzielają nie więcej niż 80% odpowiedzi poprawnych). Czas wykonania wnosi więcej informacji w przypadku tych dzieci, które popełniają niewiele błędów.	
Normy	Obecnie (lipiec 2023) dysponujemy brytyjskimi normami w zakresie poprawności i czasu wykonania testu dla dzieci w klasie drugiej 2 [Year 2]	
Materiały i narzędzia	Urządzenie do nagrywania Stoper <i>Usuwanie fonemów – arkusz wyników</i>	

Procedura badania - NAGŁOS

1. Wprowadzenie

Mówimy do dziecka:

Zagramy w grę ze zmyślnymi słowami, które nic nie znaczą. Gra się tak: ja powiem takie zmyślane słowo, ty je powtórz, a potem powiedz jeszcze raz, zabierając mały kawałeczek. Na przykład jak ja powiem WIP, to ty najpierw powtórz WIP po mnie, a potem zabierz pierwszy dźwięk i powiedz tylko IP.

I drugi przykład: moje zmyślane słowo to NOH. Pierwszy dźwięk w słowie NOH to NNN... [celowo wydłużamy głoskę. I zawsze, w całym teście, starannie artykułujemy głoski, a nie nazwy liter]. Jak zabiorę NNN z NOH to zostanie mi OH. Słyszysz to? NOH bez NNN to OH.

Spróbujmy razem. Ja powiem zmyślane słowo, ty je powtórz, a potem powiedz mi, co zostanie, jak zabierzesz pierwszy dźwięk.

Przeprowadzaj badanie dynamicznie, starając się, aby dziecko udzielało odpowiedzi jak najszybciej.

Dziecko ma powtórzyć pseudosłowo zanim udzieli odpowiedzi, czyli:

1) wysłuchuje pseudosłowo → 2) powtarza pseudosłowo → udziela odpowiedzi

2. Trening

Ćwiczenie 1

Mówimy do dziecka:

Trzecie zmyślane słowo to FUM. Powtórz proszę [upewniamy się, że dziecko powtarza słowo prawidłowo]. **Pierwszy dźwięk w słowie FUM to.....** [czekamy, aż dziecko powie **FFF**. Jeśli dziecko milczy dłużej niż 5 sekund, lub udziela błędnej odpowiedzi, to podpowiadamy lub korygujemy błąd].

Następnie mówimy:

Dobrze! FUM bez FFF to..... [czekamy, aż dziecko powie **UM**].

Jeśli dziecko odpowie prawidłowo, mówimy **Świetnie!** i przechodzimy do ćwiczenia 2.

Jeśli dziecko odpowie błędnie, mówimy: **Nie. Posłuchaj, FUM — FFF. Pierwszy dźwięk w słowie FUM to FFF. FUM bez FFF to UM, powtórz proszę.... Spróbujmy jeszcze raz** [powtarzamy całe ćwiczenie 1 od początku. Robimy to tylko raz i, niezależnie od rezultatu, przechodzimy do ćwiczenia 2].

Ćwiczenie 2

Mówimy do dziecka:

Następne śmieszne słowo to ZAL. Powtórz proszę [upewniamy się, że dziecko powtarza słowo prawidłowo]. **Pierwszy dźwięk w słowie ZAL to.....** [czekamy, aż dziecko powie **ZZZ**. Jeśli dziecko milczy dłużej niż 5 sekund, lub udziela błędnej odpowiedzi, to podpowiadamy lub korygujemy błąd].

Następnie mówimy:

Dobrze! ZAL bez ZZZ to..... [czekamy, aż dziecko powie **AL**].

Jeśli dziecko odpowie prawidłowo, mówimy **Świetnie!** i przechodzimy do ćwiczenia 3.

Jeśli dziecko odpowie błędnie, mówimy: **Nie. Posłuchaj, ZAL — ZZZ. Pierwszy dźwięk w słowie ZAL to ZZZ. ZAL bez ZZZ to AL, powtórz proszę.... Spróbujmy jeszcze raz** [powtarzamy całe ćwiczenie 2 od początku. Robimy to tylko raz i, niezależnie od rezultatu, przechodzimy do ćwiczenia 3].

Ćwiczenie 3

Mówimy do dziecka:

Teraz spróbuj wymyślane słowo SPOL. Powtórz proszę [upewniamy się, że dziecko powtarza słowo prawidłowo].
Pierwszy dźwięk w słowie SPOL to..... [czekamy, aż dziecko powie **SSS**. Jeśli dziecko milczy dłużej niż 5 sekund, lub udziela błędnej odpowiedzi, to podpowiadamy lub korygujemy błąd].

Następnie mówimy:

Dobrze! SPOL bez SSS to..... [czekamy, aż dziecko powie **POL**].

Jeśli dziecko odpowie prawidłowo, mówimy **Świetnie!** i przechodzimy do ćwiczenia 4.

Jeśli dziecko odpowie błędnie, mówimy: **Nie. Posłuchaj, SPOL — SSS. Pierwszy dźwięk w słowie SPOL to SSS. SPOL bez SSS to POL, powtórz proszę.... Spróbujmy jeszcze raz** [powtarzamy całe ćwiczenie 3 od początku. Robimy to tylko raz i, niezależnie od rezultatu, przechodzimy do ćwiczenia 4].

Ćwiczenie 4

Mówimy do dziecka:

Następne zmyślane słowo to PREN. Powtórz proszę [upewniamy się, że dziecko powtarza słowo prawidłowo].
Pierwszy dźwięk w słowie PREN to..... [czekamy, aż dziecko powie **P**. Jeśli dziecko milczy dłużej niż 5 sekund, lub udziela błędnej odpowiedzi, to podpowiadamy lub korygujemy błąd].

Następnie mówimy:

Dobrze! PREN bez P to..... [czekamy, aż dziecko powie **REN**].

Jeśli dziecko odpowie prawidłowo, mówimy **Świetnie!** i przechodzimy do ćwiczenia 4.

Jeśli dziecko odpowie błędnie, mówimy: **Nie. Posłuchaj, PREN — P. Pierwszy dźwięk w słowie PREN to P. PREN bez P to REN, powtórz proszę.... Spróbujmy jeszcze raz** [powtarzamy całe ćwiczenie 4 od początku. Robimy to tylko raz i, niezależnie od rezultatu, przechodzimy do badania właściwego].

3. Badanie właściwe

Mówimy do dziecka:

Teraz spróbuj sam. Ja powiem słowo, ty je powtórz, a potem powiedz mi, co zostanie, jak zabierzesz pierwszy dźwięk. Spróbuj to robić szybko, ale bez błędów.

Upewnij się, że dziecko powtarza każde słowo bezbłędnie zanim udzieli odpowiedzi.

Nie przerywamy badania, niezależnie od tego, ile błędów dziecko popełni.

Przeprowadzanie testu

- Postępujemy ściśle według instrukcji przedstawionych powyżej oraz w **Arkuszu Odpowiedzi**.
- Uruchamiamy stoper kiedy tylko dziecko zaczyna wypowiadać pierwszą odpowiedź w danej serii.
- Zatrzymujemy stoper jak tylko dziecko kończy udzielać odpowiedzi na ostatnie, piąte słowo w danej serii
- Powyższą procedurę powtarzamy dla kolejnych serii 5 słów.
- Dla każdej z serii w arkuszu odpowiedzi zapisujemy czas wykonania (mierzony w sekundach)
- Jeśli dziecko udzieli odpowiedzi innej niż oczekiwana, zapisujemy ją w arkuszu odpowiedzi

Obliczanie wyników

- Przyznaj dwa punkty, jeśli dziecko poprawnie powtórzy dane pseudosłowo, po czym udzieli poprawnej odpowiedzi.
- Jeśli dziecko odpowie bez powtórzenia słowa, przyznaj 1 punkt za odpowiedź prawidłową, a 0 punktów za błędną. Przypomnij dziecku, że następnym razem ma powtórzyć słowo, zanim odpowie.
- Jeśli dziecko powtórzy słowo błędnie, lecz odpowie prawidłowo (tj. zgodnie z kluczem), przyznaj 1 punkt (np. kiedy pseudosłowo to **STIK**, dziecko powtórzy **STAK**, ale odpowie **TIK**).
- Jeśli dziecko powtórzy słowo błędnie, lecz odpowie prawidłowo względem tego, co powiedziało, przyznaj 1 punkt (np. kiedy pseudosłowo to **STIK**, dziecko powtórzy **STAK** i odpowie **TAK**).
- We wszystkich innych przypadkach przyznaj 0 punktów.

Procedura badania — WYGŁOS

1. Wprowadzenie

Mówimy do dziecka:

Teraz zagrajmy trochę inaczej. Ja powiem takie zmyślane słowo, ty je powtórz, a potem powiedz jeszcze raz, zabierając mały kawałeczek *na samym końcu*. Na przykład jak ja powiem MEK, to ty najpierw powtórz MEK po mnie, a potem zabierz *ostatni* dźwięk i powiedz tylko ME.

Inny przykład: moje zmyślane słowo to GORF. Ostatni dźwięk w słowie GORF to FFFF. Jak zabiorę FFF z GORF to zostanie mi GOR. Słyszysz to? GORF bez FFF to GOR.

Spróbujmy razem. Ja powiem zmyślane słowo, ty je powtórz, a potem powiedz mi, co zostanie, jak zabierzesz *ostatni* dźwięk. Słuchaj uważnie dźwięku *na końcu*.

Przeprowadzaj badanie dynamicznie, starając się, aby dziecko udzielało odpowiedzi jak najszybciej. Dziecko ma powtórzyć pseudosłowo zanim udzieli odpowiedzi, czyli:
1) wysłuchuje pseudosłowo → 2) powtarza pseudosłowo → udziela odpowiedzi

2. Trening

Ćwiczenie 1

Mówimy do dziecka:

Następne słowo to DUS. Powtórz proszę [upewniamy się, że dziecko powtarza słowo prawidłowo]. **Ostatni dźwięk w słowie DUS to** [czekamy, aż dziecko powie **SSS**. Jeśli dziecko milczy dłużej niż 5 sekund, lub udziela błędnej odpowiedzi, to podpowiadamy lub korygujemy błąd].

Następnie mówimy:

Dobrze! DUS bez SSS to..... [czekamy, aż dziecko powie **DU**].

Jeśli dziecko odpowie prawidłowo, mówimy **Świetnie!** i przechodzimy do ćwiczenia 2.

Jeśli dziecko odpowie błędnie, mówimy: **Nie. Posłuchaj, DUS — SSS. Ostatni dźwięk w słowie DUS to SSS. DUS bez SSS to DU, powtórz proszę.... Spróbujmy jeszcze raz** [powtarzamy całe ćwiczenie 1 od początku. Robimy to tylko raz i, niezależnie od rezultatu, przechodzimy do ćwiczenia 2].

Ćwiczenie 2

Mówimy do dziecka:

Następne śmieszne słowo to TASZ. Powtórz proszę [upewniamy się, że dziecko powtarza słowo prawidłowo]. **Ostatni dźwięk w słowie TASZ to.....** [czekamy, aż dziecko powie **SZ**. Jeśli dziecko milczy dłużej niż 5 sekund, lub udziela błędnej odpowiedzi, to podpowiadamy lub korygujemy błąd].

Następnie mówimy:

Dobrze! TASZ bez SZ to..... [czekamy, aż dziecko powie **TA**].

Jeśli dziecko odpowie prawidłowo, mówimy **Świetnie!** i przechodzimy do ćwiczenia 3.

Jeśli dziecko odpowie błędnie, mówimy: **Nie. Posłuchaj, TASZ — SZ. Ostatni dźwięk w słowie TASZ to SZ. TASZ bez SZ to TA, powtórz proszę.... Spróbujmy jeszcze raz** [powtarzamy całe ćwiczenie 2 od początku. Robimy to tylko raz i, niezależnie od rezultatu, przechodzimy do ćwiczenia 3].

Ćwiczenie 3

Mówimy do dziecka:

Teraz spróbuj wymyślane słowo DYLT. Powtórz proszę [upewniamy się, że dziecko powtarza słowo prawidłowo]. **Ostatni dźwięk w słowie DYLT to.....** [czekamy, aż dziecko powie **T**. Jeśli dziecko milczy dłużej niż 5 sekund, lub udziela błędnej odpowiedzi, to podpowiadamy lub korygujemy błąd].

Następnie mówimy:

Dobrze! DYLT bez T to..... [czekamy, aż dziecko powie **DYL**].

Jeśli dziecko odpowie prawidłowo, mówimy **Świetnie!** i przechodzimy do ćwiczenia 4.

Jeśli dziecko odpowie błędnie, mówimy: **Nie. Posłuchaj, DYLT — DYL. Ostatni dźwięk w słowie DYLT to T. DYLT bez T to DYL, powtórz proszę.... Spróbujmy jeszcze raz** [powtarzamy całe ćwiczenie 3 od początku. Robimy to tylko raz i, niezależnie od rezultatu, przechodzimy do ćwiczenia 4].

Ćwiczenie 4

Mówimy do dziecka:

Następne zmyślane słowo to RUSP. Powtórz proszę [upewniamy się, że dziecko powtarza słowo prawidłowo]. **Ostatni dźwięk w słowie RUSP to.....** [czekamy, aż dziecko powie **P**. Jeśli dziecko milczy dłużej niż 5 sekund, lub udziela błędnej odpowiedzi, to podpowiadamy lub korygujemy błąd].

Następnie mówimy:

Dobrze! RUSP bez P to..... [czekamy, aż dziecko powie **RUS**].

Jeśli dziecko odpowie prawidłowo, mówimy **Świetnie!** i przechodzimy do badania właściwego.

Jeśli dziecko odpowie błędnie, mówimy: **Nie. Posłuchaj, RUSP — P. Ostatni dźwięk w słowie RUSP to P. RUSP bez P to RUS, powtórz proszę.... Spróbujmy jeszcze raz** [powtarzamy całe ćwiczenie 4 od początku. Robimy to tylko raz i, niezależnie od rezultatu, przechodzimy do badania właściwego].

3. Badanie właściwe

Mówimy do dziecka:

Teraz spróbuj sam. Ja powiem słowo, ty je powtórz, a potem powiedz mi, co zostanie, jak zabierzesz ostatni dźwięk. Spróbuj to robić szybko, ale bez błędów.

Upewnij się, że dziecko powtarza każde słowo bezbłędnie, zanim udzieli odpowiedzi.

Nie przerywamy badania, niezależnie od tego, ile błędów dziecko popełni.

Przeprowadzanie testu

- Postępujemy ściśle według instrukcji przedstawionych powyżej oraz w **Arkuszu Odpowiedzi**.
- Uruchamiamy stoper, kiedy tylko dziecko zaczyna wypowiadać pierwszą odpowiedź w danej serii.
- Zatrzymujemy stoper, jak tylko dziecko kończy udzielać odpowiedzi na ostatnie, piąte słowo w danej serii
- Powyższą procedurę powtarzamy dla kolejnych serii 5 słów.
- Dla każdej z serii w arkuszu odpowiedzi zapisujemy czas wykonania (mierzony w sekundach)
- Jeśli dziecko udzieli odpowiedzi innej niż prawidłowa, zapisujemy ją w arkuszu odpowiedzi

Obliczanie wyników

- Przyznaj dwa punkty, jeśli dziecko poprawnie powtórzy dane pseudosłowo, po czym udzieli poprawnej odpowiedzi.
- Jeśli dziecko odpowie bez powtórzenia słowa, przyznaj 1 punkt za odpowiedź prawidłową, a 0 punktów za błędną. Przypomnij dziecku, że następnym razem ma powtórzyć słowo, zanim odpowie.
- Jeśli dziecko powtórzy słowo błędnie, lecz odpowie prawidłowo (tj. zgodnie z kluczem), przyznaj 1 punkt (np. kiedy pseudosłowo to **HOKS**, dziecko powtórzy **HEKS**, ale odpowie **HOK**).
- Jeśli dziecko powtórzy słowo błędnie, lecz odpowie prawidłowo względem tego, co powiedziało, przyznaj 1 punkt (np. kiedy pseudosłowo to **HOKS**, dziecko powtórzy **HEKS** i odpowie **HEK**).
- We wszystkich innych przypadkach przyznaj 0 punktów.